

NIBIO

NORWEGIAN INSTITUTE OF
BIOECONOMY RESEARCH

La oss nytte naturen smartare!

Unni Støbet Lande, Regional plan og klimakonferansen, oktober 2024

SEBAN

SENTER FOR B/REKRAFTIG AREAL- OG NATURFORVALTNING

1885

Foto: Axel Lindahl

Merok Gaistrøget

797 L
E. W. Wilje

2004

Foto: Oskar Puschmann, NIBIO

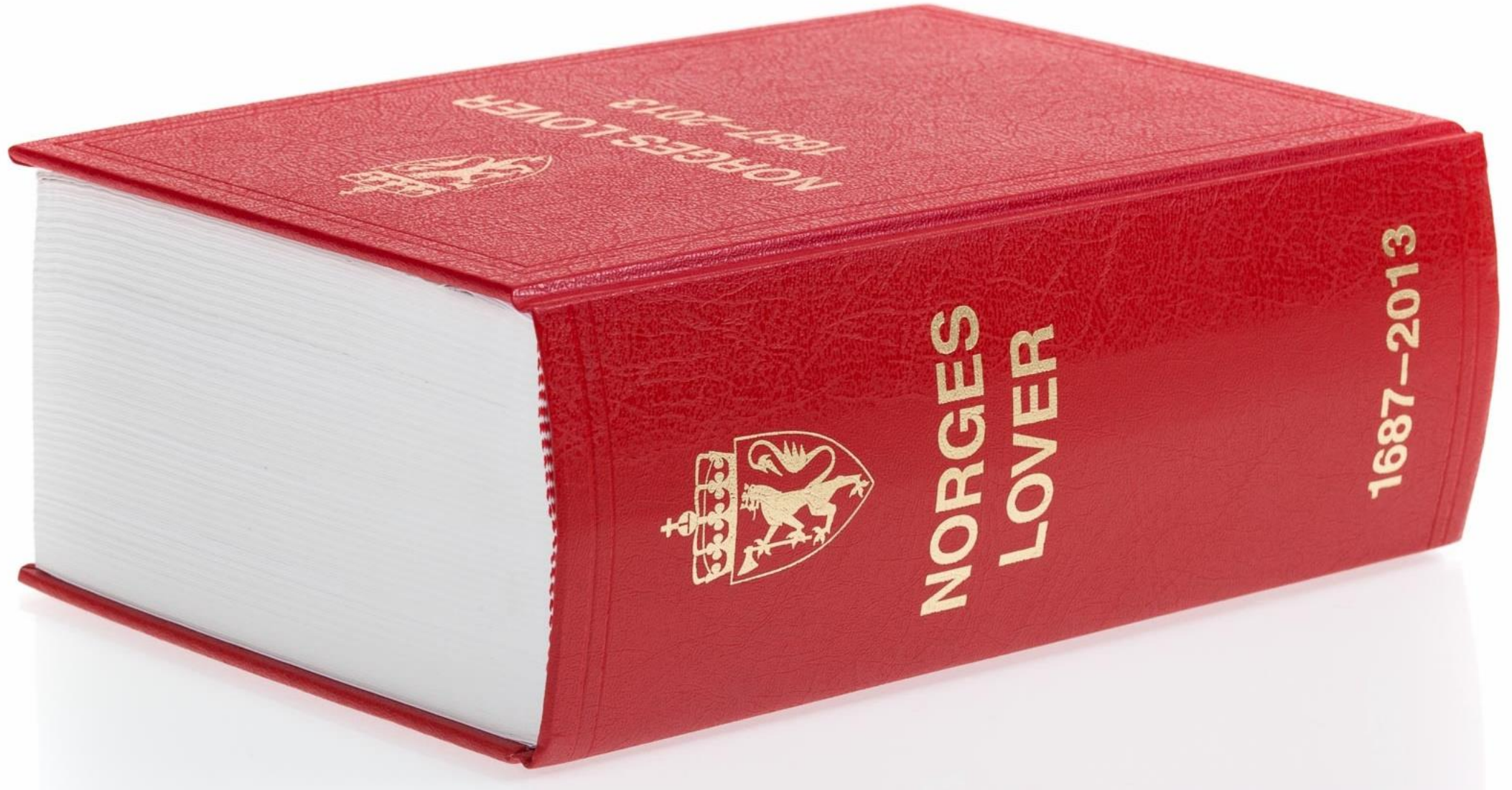
Stanse tap av natur

Bærekraftig bruk

Fordeling av naturgoder

Ressurser til gjennomføring

Meld. St. 35

(2023–2024)

Melding til Stortinget

Bærekraftig bruk og bevaring av natur

Norsk handlingsplan for naturmangfold

Effekter av arealbruk og arealbruksendringer på biodiversitet, økosystemtjenester og karbonlagring i Norge

Et systematisk kart og beslutningsstøtteverktøy

Erlend B. Nilsen, Trond Simensen, Frode T. Singsaas, Lasse F. Eriksen, Håkon Stokland, Thomas E. Sutcliffe, Anders Kolstad, Francesca Pilotto og Matthew Grainger

VF-rapport nr. 3-20

Kunnskapsoppsummering om arealbruk og naturmangfold og økosystemtjenester

Kyrre Groven, Eivind Brendehaug, Geir Gaarder, Torbjørn Selseng, Kirs Steinsvåg, Knut Hessen og Carlo Aall

Møre og Romsdal
fylkeskommune

- e

Fylkesstrategi for attraktive byar og tettstader 2023 - 2026

Møre og Romsdal

Ein del av den regionale planen Fylkesplan for berekraftfylket
Møre og Romsdal 2021 – 2024
Vedteke i Fylkestinget april 2023

Kortversjon – satsingsområde og resultatmål

FYLKESSTRATEGI

for miljø, klima og energi

2023–2026

Møre og Romsdal
fylkeskommune

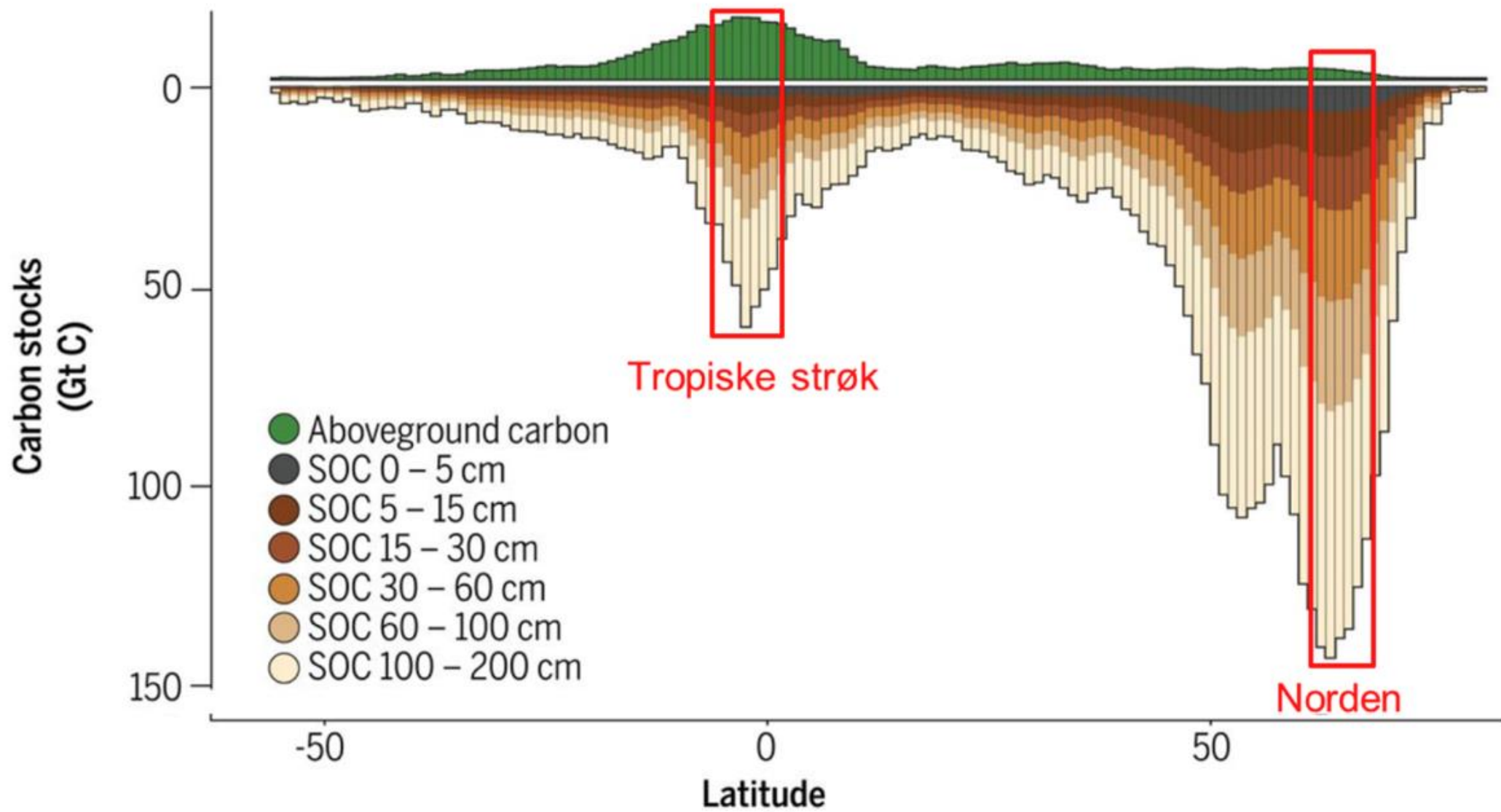
- ein ty

FYLKESSTRATEGI

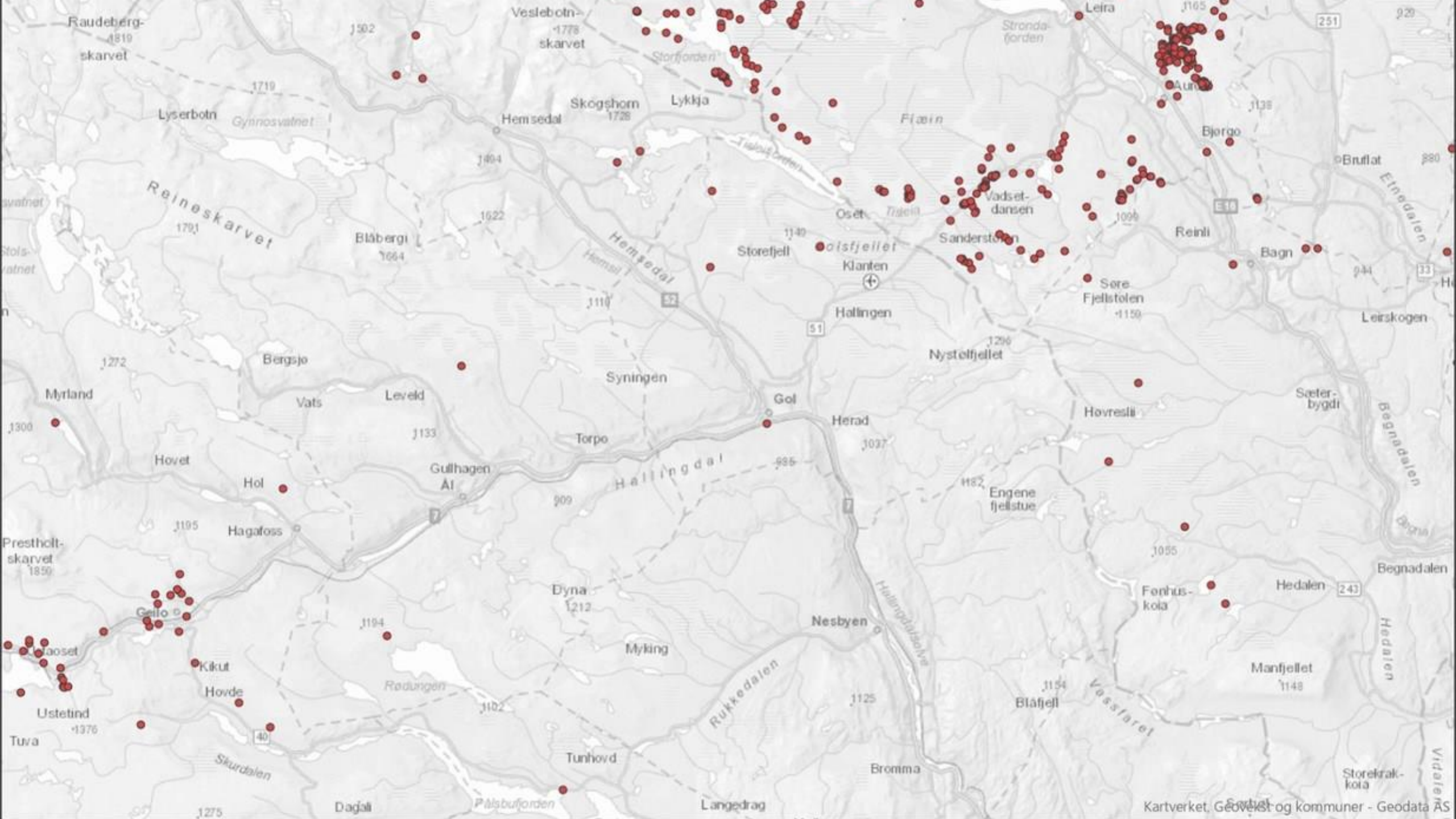
for landbruk i Møre og Romsdal

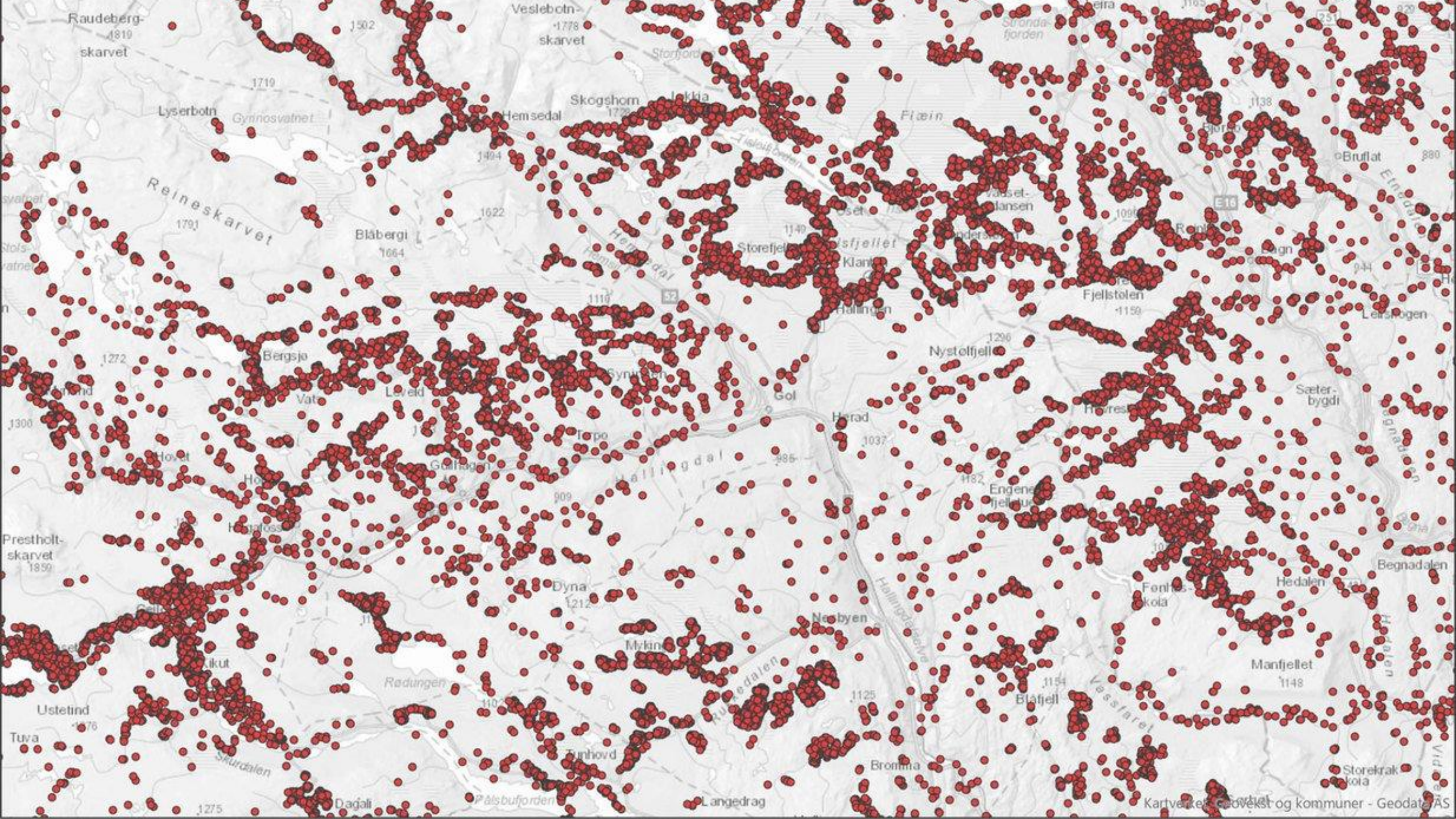
2023–2026

Figur 2: I forhold til arealet er Norge en supermakt på karbon i naturen. Figuren viser at på våre breddegrader er det betydelige mengder med naturlige karbonlagre i bakken. (Kilde: [Crowther m.fl., Science 2019](#))

Raudeberg-
1819
skarvet

Veslebotn-
1778
skarvet

Lyserbotn

Skogshorn
1722

Lokkia
1722

Hemsedal
1494

Fløin

1138

Reineskarvet
1791

Blåbergi
1664

1622

Hemmedal

Storefjell
1149

Sjefjellet
1149

1099

1138

944

Bergsjø

Vatne

Leved

Synstun

Gol

Herad
1037

Herrestad

Sæter-
bygd

Hovet

Hol

Gullfogen

Terpo

Hallingdal
985

Herad

Nystolfjell
1296

Herrestad

Sæter-
bygd

Prestholt-
skarvet
1859

Holstross

Gullfogen

909

Hallingdal

Herad

Engene-
fjellet
1182

Fønles-
køla

Hedalen

Begnadalen

Gell

Ji

Dyna
1212

Myking

Nesbyen

Engene-
fjellet
1182

Fønles-
køla

Hedalen

Begnadalen

Ustetind
1676

Rødungen

110

Tunhovd

1125

Engene-
fjellet
1182

Blåtjell
1154

Mantjell
1148

Hedalen

Tuva

Skurdalen

Dagali

Langedrag

Bromma

Blåtjell
1154

Vesstaret

Mantjell
1148

Hedalen

1275

Dagali

Pålsbufjorden

Langedrag

Bromma

Blåtjell
1154

Vesstaret

Mantjell
1148

Hedalen

**Norge i rødt,
hvitt og grått**

OECD

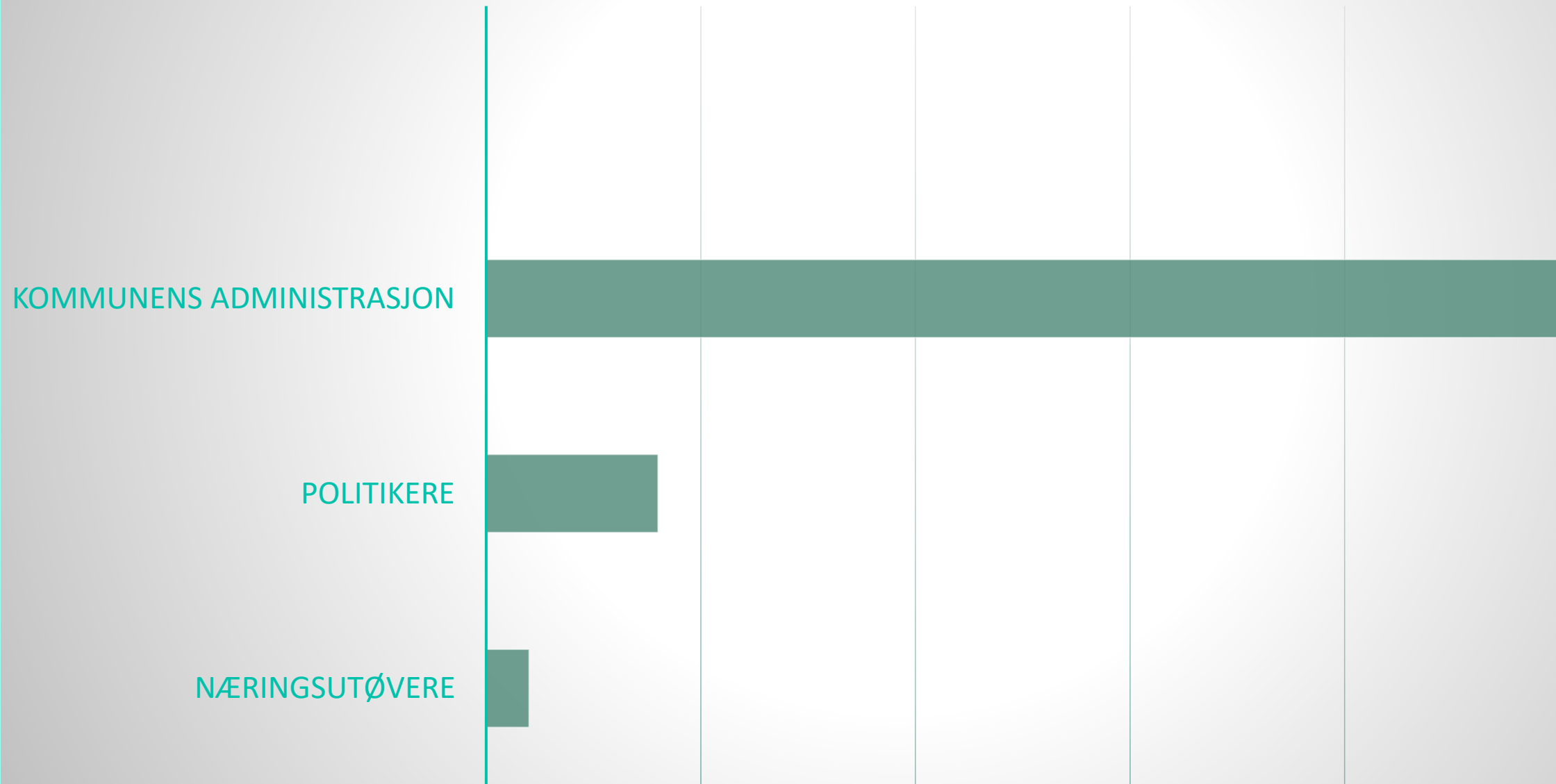
Utfordringsbilde

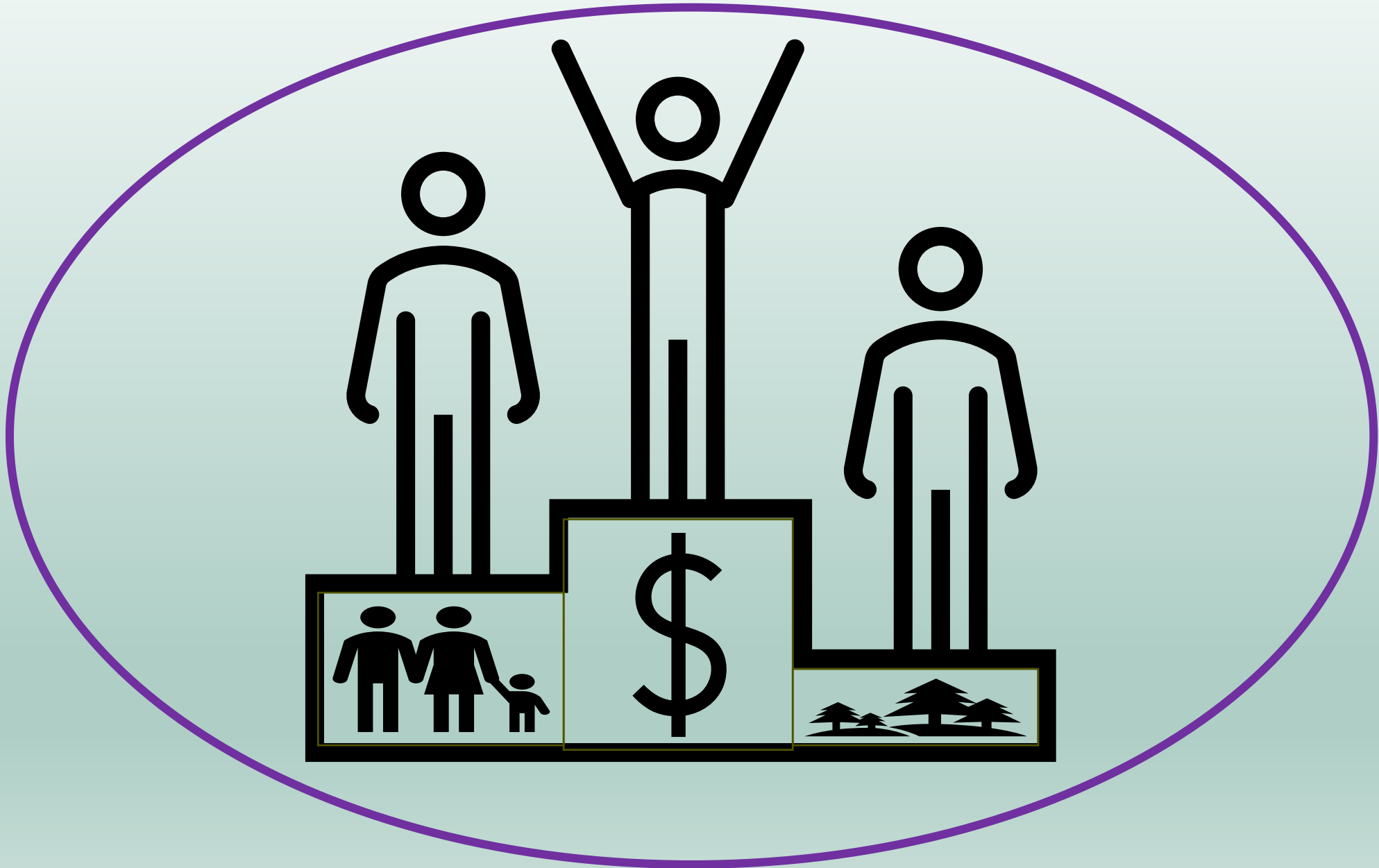
- **Demografi**
- **Vekst i økonomi, og høge levekår**
- **Høgt forbruk**
- **Logistikk og geografi**
- **Kraftunderskot**
- **Naturen er viktig – utfordringar knytte til arealbruk**
- **«No sense of urgency»**

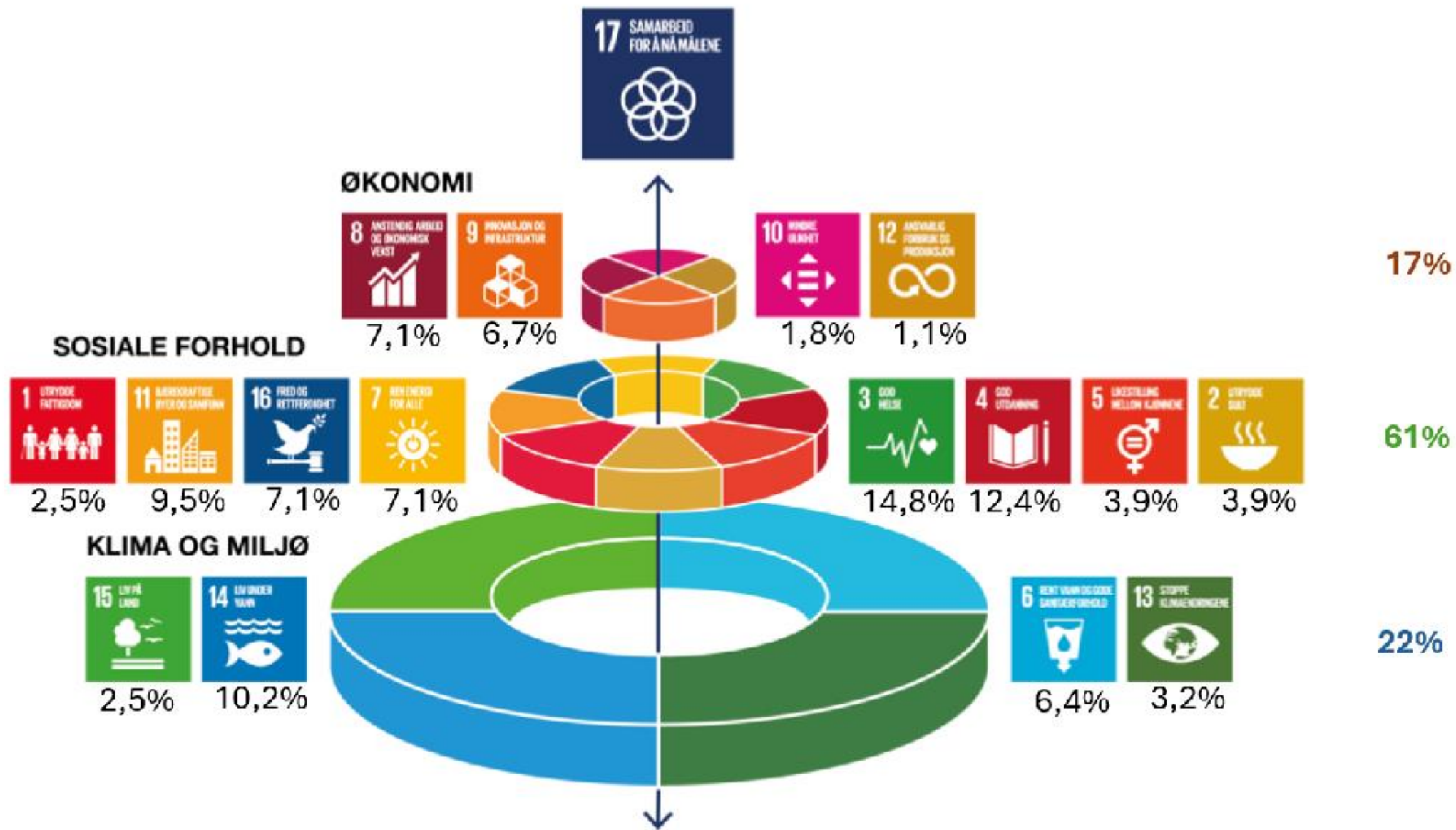

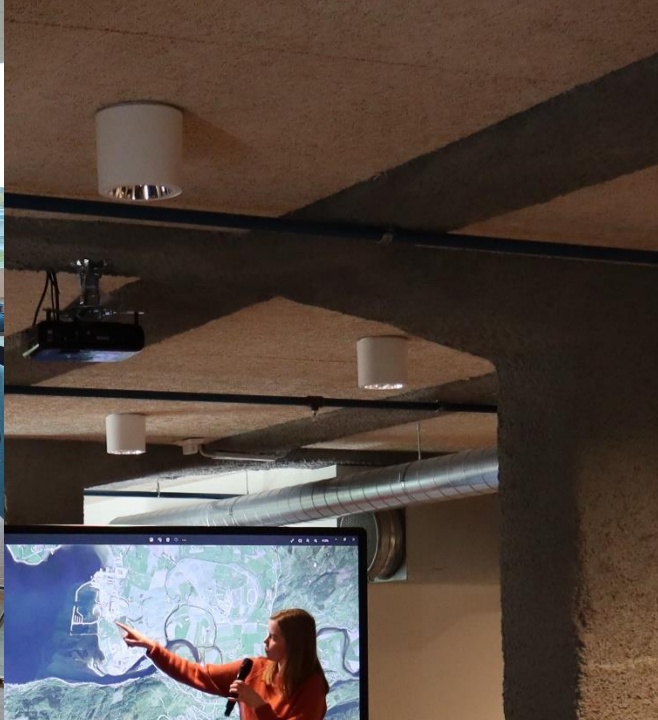
Kilde: OECD (2022), OECD Environmental Performance Reviews: Norway 2022, OECD Environmental Performance Reviews, OECD Publishing, Paris

Tidsperspektiv

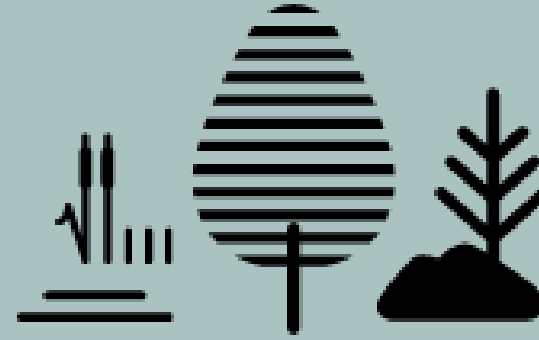

<https://arealbarometer.nibio.no/>

31,4%

4,3%

1,6%

34,1%

28,6%

Blandingskog

Restaurering av flomslette

Restaurering av våtmark

Ingen/utsatt jordarbeiding

Buffersone mot vassdrag

Skog som vern mot ras og skred

Fangdam

Gjenåpning av bekk

Tørketolerante arter

Brenning av kystlynghei

Rettleiingar og opplæringsressursar

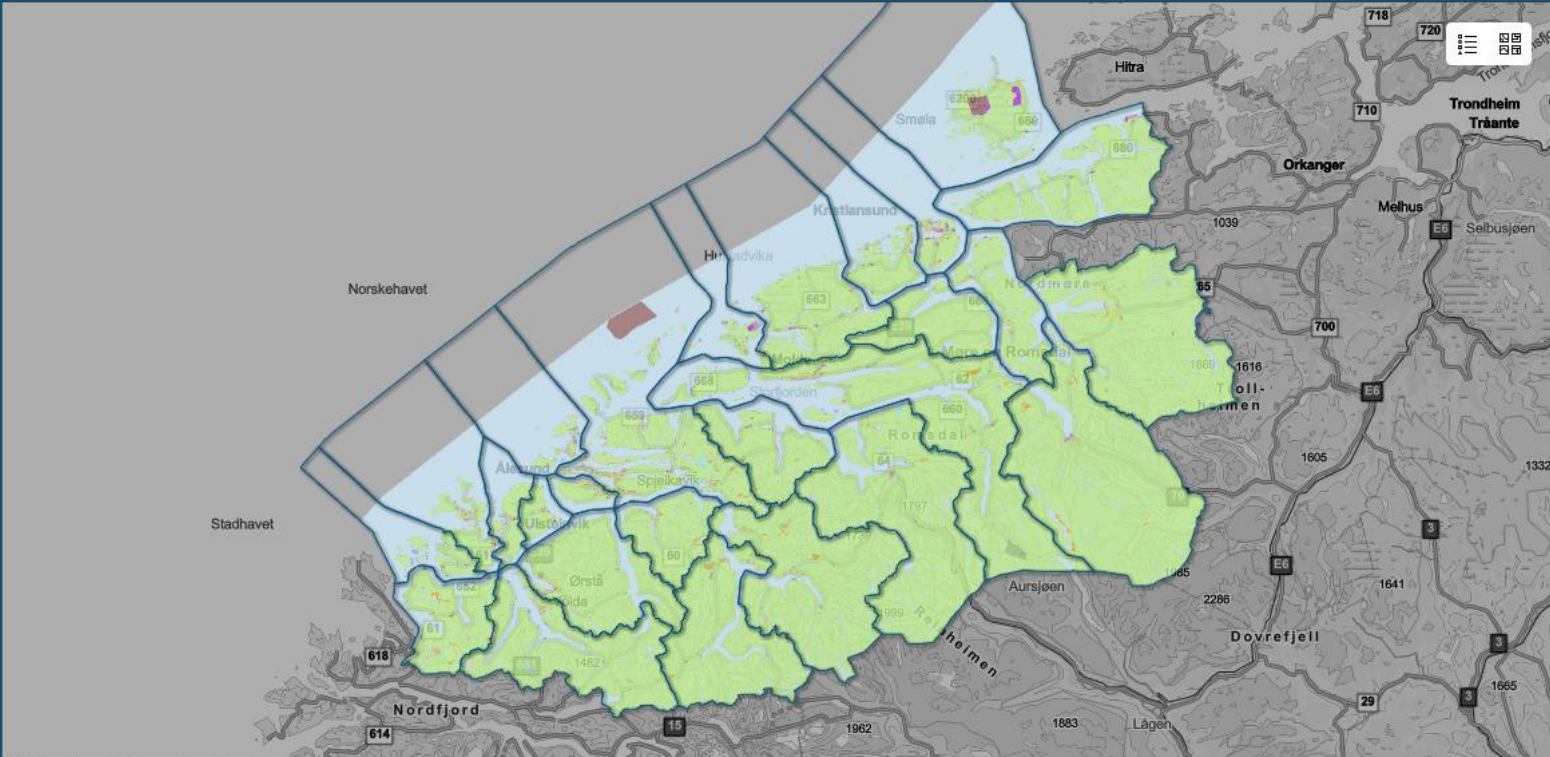
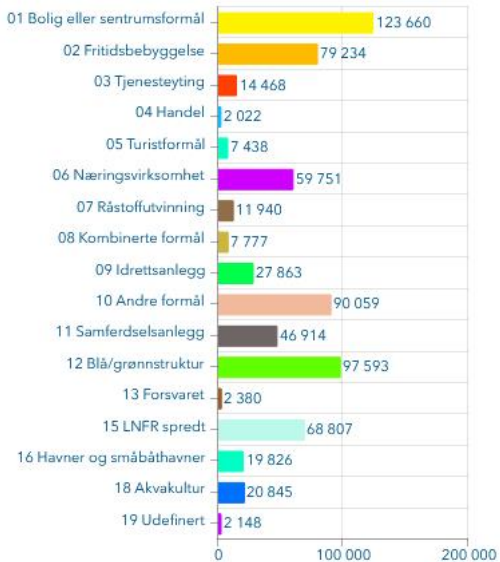
Naturbaserte løysingar 2023 –2024

Møre og Romsdal fylkeskommune har fått støtte frå Miljødirektoratet for å tilby kommunane kurs i naturbaserte løysingar (NBL) for klimatilpassing. Multiconsult har stått for det faglege innhaldet. Kurset blir gjennomført som ein webinarserie med seks webinar á to timar og ei fysisk, heildags samling.

Tema for webinarane og den fysiske samlinga:

1. Introduksjon til NBL
2. NBL som stadselement
3. Praktisk bruk av NBL I – etablering
4. Praktisk bruk av NBL II –forvaltning, drift og vedlikehald
5. NBL i plan I – for politisk og administrativ leining
6. NBL i plan II – plan, bygg, eigedom og teknisk sektor
7. Fysisk samling: gjennomgang av lokale, innsendte problemstillingar

Grupperte arealformål

Dette er ein presentasjon av arealrekneskap for Møre og Romsdal 2023.

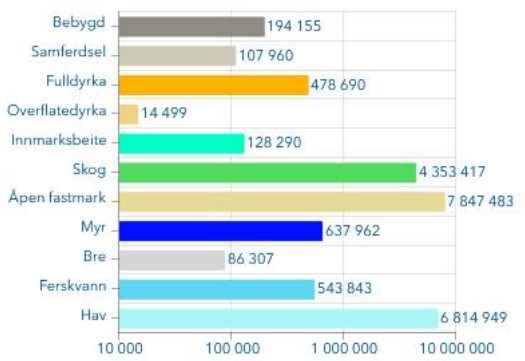
Planinformasjonen byggjer på ein mosaikk av forslag til kommuneplan og gjeldande reguleringsplanar.

"Planreserve" beskriv gjenverande utbyggingspotensial i byggeområde.

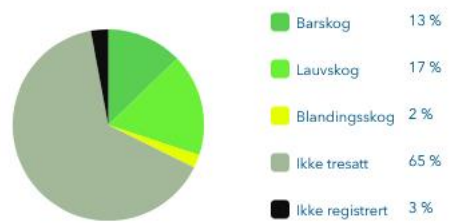
Alle element i dashborda filtrerer andre element. Bruk "reset"-symbolet nedst til høgre for å fjerna alle filter.

For meir utfyllande forklaringar, skildringar og filtreringar, prøv Power BI-løysinga vår.

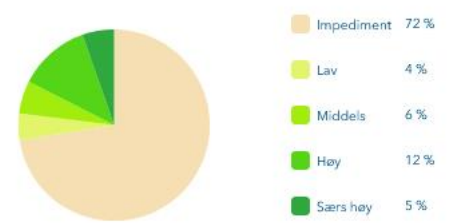
Arealtyper

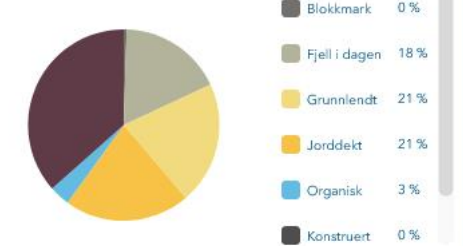
Treslag

Bonitet (produksjonsevne skog)

Grunnforhold

Dekar i utvalet
21 207 553 dekar

Berekn planreserve
228 761 dekar

Utslepp viss 100 % bebyggd
3 906 572 tCO2ekv. (20år)

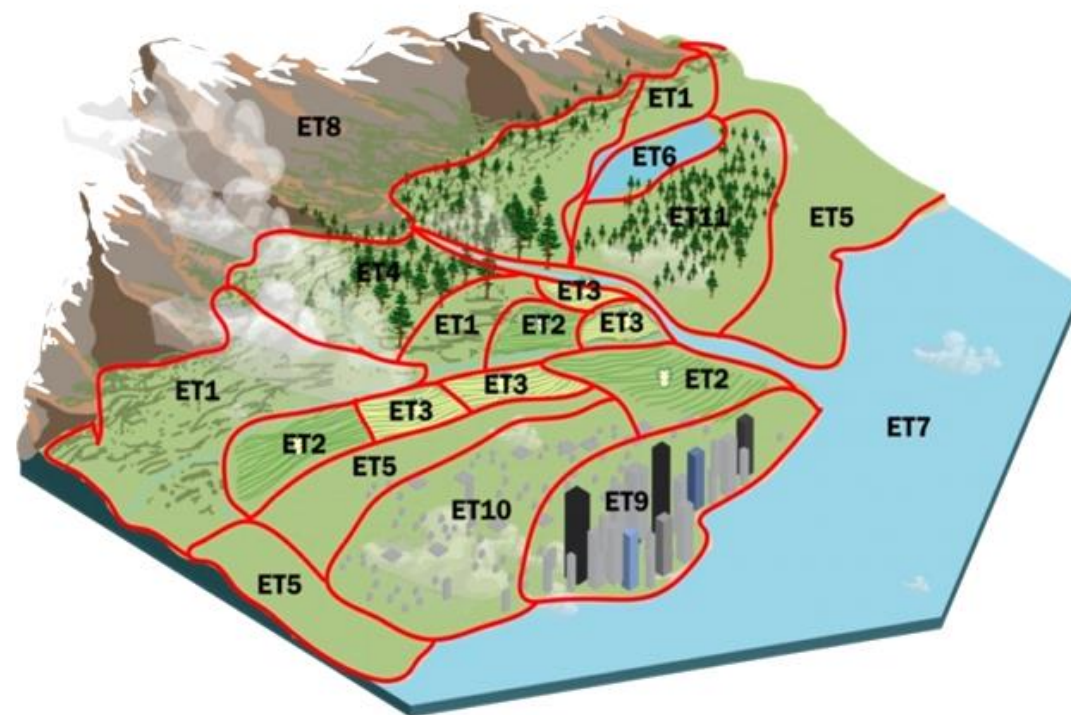
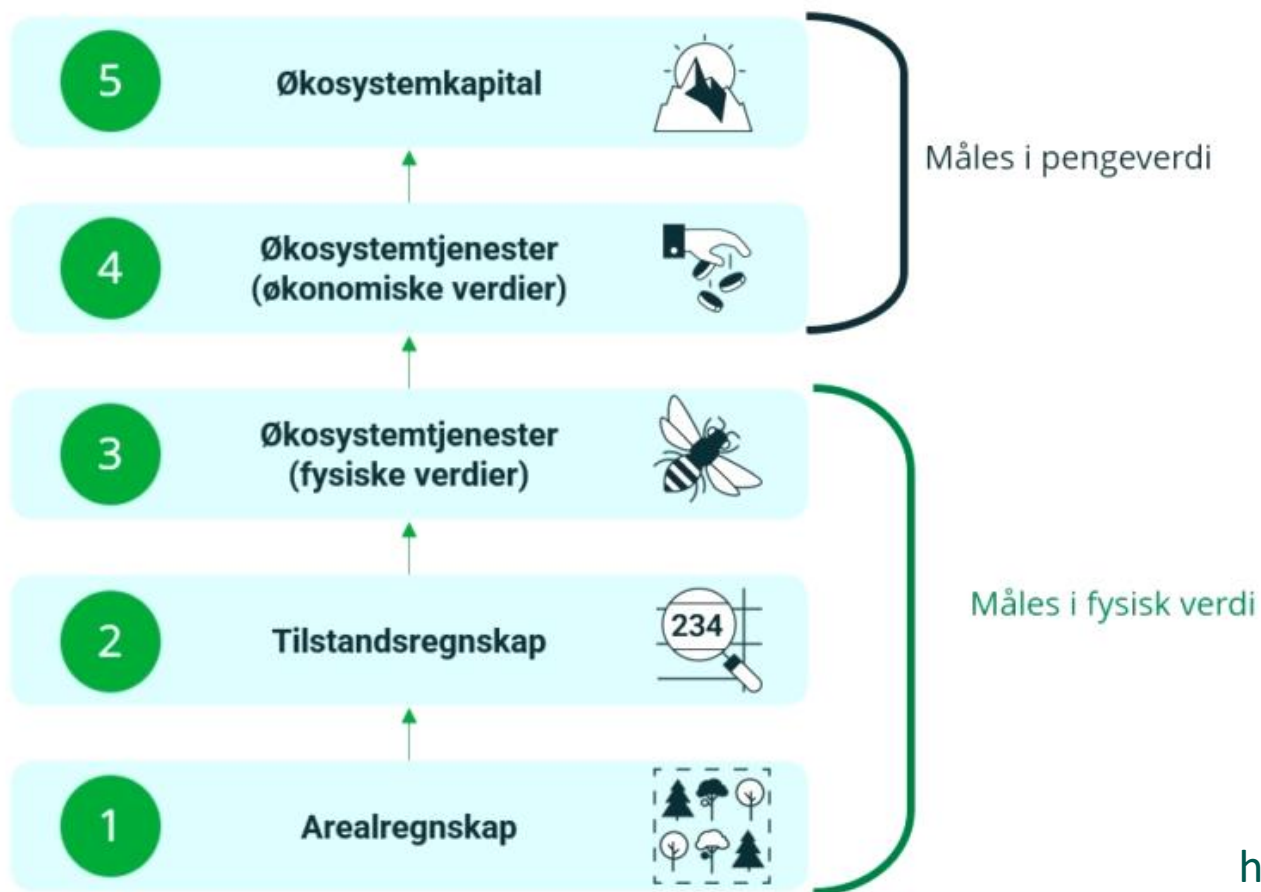
Hva er naturregnskap?

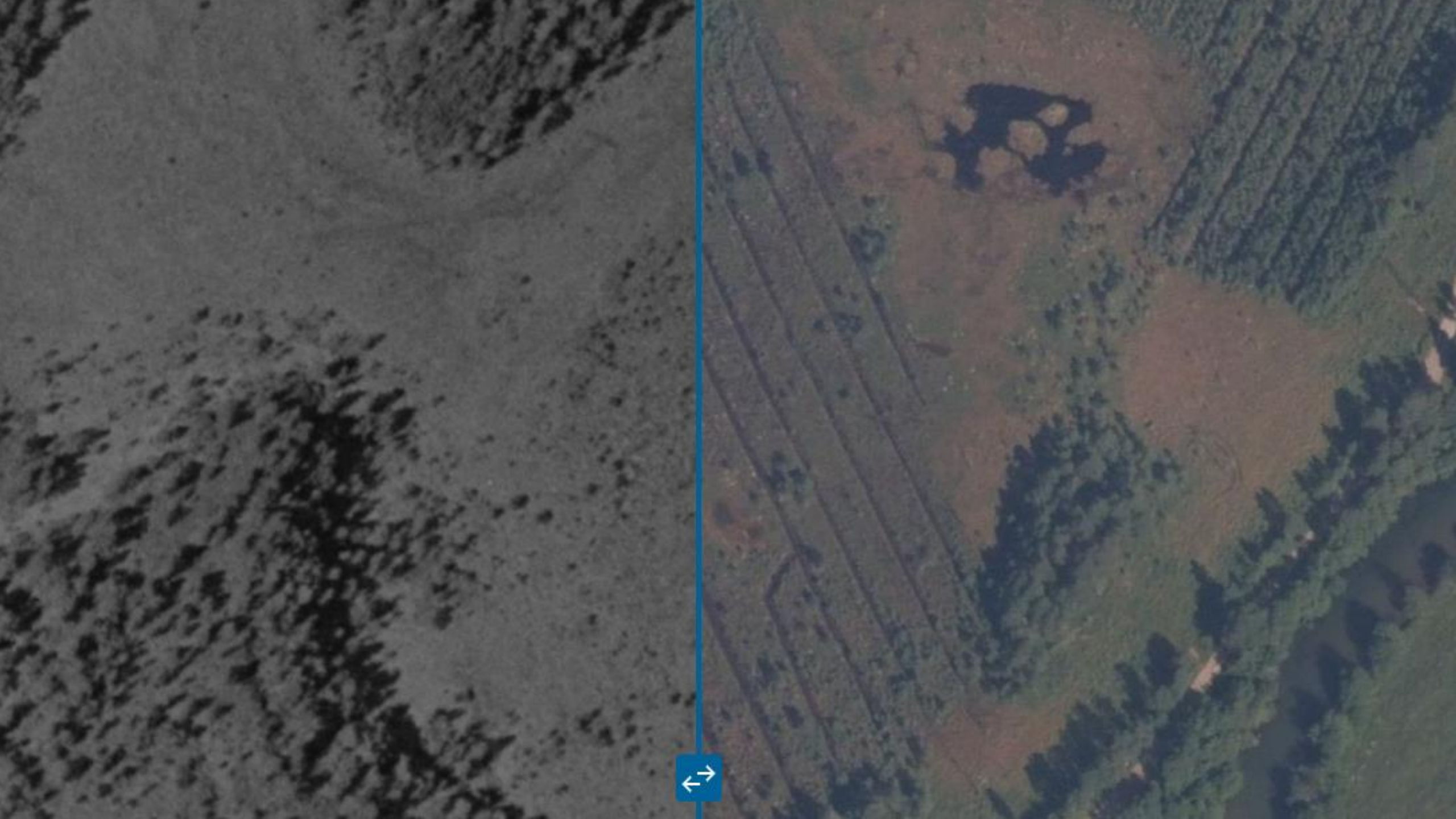
United Nations

System of Environmental Economic Accounting

<https://vimeo.com/event/4592416/789ecf361d>

AREALNØYTRALITET

- 1) Unngå den uerstattelige naturen
- 2) Gjenbruk
- 3) Kompensasjon

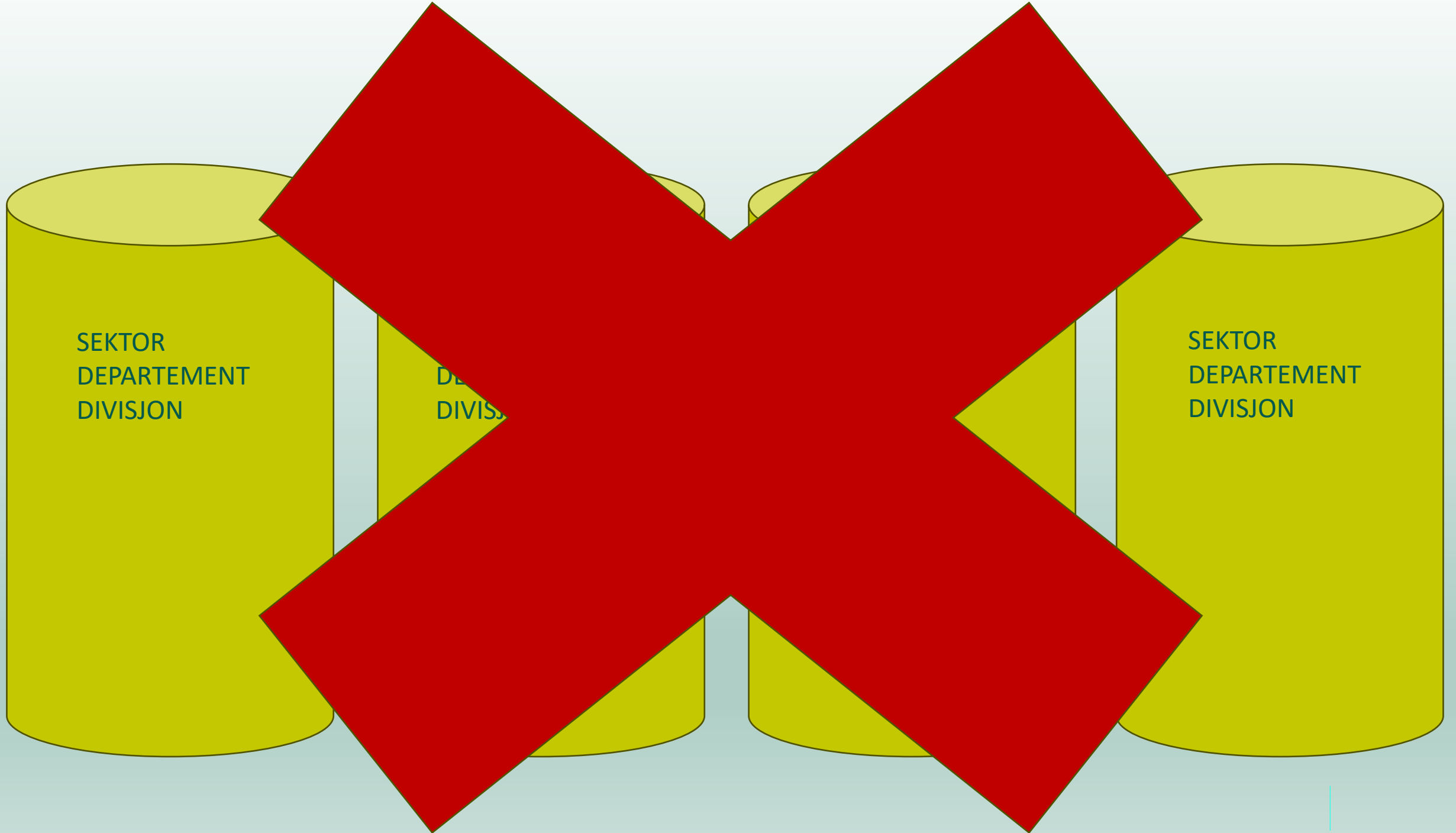
Norges første naturmangfoldregnskap for et kommunalt byggeprosjekt

Nytt høydebasseng på Skotbu, Nordre
Follo kommune

Den aller første beregningen av økologisk kompensasjon!

<https://www.nordrefollo.kommune.no/globalassets/nordrefollo/tjenester/natur-klima-og-miljo/arealnoytralitet/rapport-fra-asplan-viak-om-naturregnskap-for-skotbu-hoydebasseng.pdf>

17 SAMARBEID FOR Å NÅ MÅLENE

Takk for oppmerksomheten!

Unni Støbet Lande
unni.lande@nibio.no

NIBIO

NORSK INSTITUTT FOR
BIOØKONOMI

NIBIO_no

NIBIO.no

NIBIO_no

www.nibio.no

